

DOI: 10.15407/kraieznavstvo2024.01.168

УДК 94(477):(031)

Степан Борчук (м. Івано-Франківськ)доктор історичних наук, професор кафедри всесвітньої історії
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

E-mail: borchuk_s@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7494-7369>**Лілія Бурачок** (м. Івано-Франківськ)кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

E-mail: liliia.burachok@pnu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6266-4927>**Євген Лизень** (м. Івано-Франківськ)доктор філософії з історії та археології
Центру східноєвропейських історико-політичних студій

E-mail: luge82@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3621-5922>

Прикарпаття в історико-краєзнавчих студіях Ісидора Шараневича

Статтю присвячено одному із відомих істориків та культурно-політичних діячів XIX ст. – Ісидорові Івановичу Шараневичу. Мета дослідження полягає у тому, щоб на основі багатого фактичного матеріалу проаналізувати здобутки І. Шараневича в царині історико-краєзнавчих студій, висвітлити погляди дослідника, розкрити його значення в тогочасному науковому житті України, а також окреслити роль студій І. Шараневича в сучасній історичній науці. Методологічною основою є принципи об'єктивності, історизму, науковості та персоніфікації подій. У процесі написання статті було використано методи аналізу, синтезу, узагальнення, а також ретроспективний, хронологічний, просопографічний і порівняльно-історичний.

Краєзнавство на Прикарпатті має свої давні традиції. Зародившись у середині XIX ст., воно успішно розвивалося в кінці XIX ст. – початку XX ст. Тут існували різні краєзнавчі товариства: українські, польські та німецькі, які опублікували велику кількість статей на сторінках тогочасних часописів. Іван Франко на це звернув увагу вперше у 1892 р. і узагальнив краєзнавчі досягнення у літературі. «Це перший ступінь, перша прикмета раціональної освіти – знати минуле і сучасне свого народу і відчувати себе живим і свідомим членом живого, свідомого і об'єднаного організму», – писав великий Каменярь у своїй праці «Галицьке краєзнавство».

Велике значення для роботи прикарпатських краєзнавців має досвід краєзнавчих товариств минулого, які діяли у Галичині. Їх роботу слід досконало вивчати за архівними і періодичними матеріалами XIX – першої половини XX ст. Таким чином, важливою науковою проблемою є вивчення в органічному поєднанні наукової і громадсько-культурної діяльності видатного українського історика, археолога, громадського діяча І. Шараневича. Своєю невтомною, наполегливою працею він вніс чималий доробок у вітчизняну історичну науку, зокрема археологію, музеєзнавство, генеалогію та історичну географію. З його громадською діяльністю певною мірою пов'язаний цілий етап політичного і національно-культурного руху в Галичині у другій половині XIX ст.

Історична спадщина професора І. Шараневича стала здобутком української історіографії. Він був автором 125 наукових праць, з яких 45 написані польською і німецькою мовами. Його науковий метод служить гідним зразком для нинішніх поколінь істориків, усі наукові праці написані ним на основі першоджерел. Будучи родом із Прикарпаття, він багато зробив для вивчення давньої сторінки історії рідного краю. Незаслужено забутим, фактично забороненим було вивчення діяльності науковця у радянській історіографії. А шкода, бо незаперечним є його значний вклад у розвиток джерелознавства, археології, пам'яткознавства та музеєзнавства не тільки Галичини, але й всієї України.

Ключові слова: І. Шараневич, історик-краєзнавець, Прикарпаття, дослідник, Галичина.

Stepan Borchuk (Ivano-Frankivsk)

doctor of historical sciences, Professor of the Department of World History

Vasyl Stefanyk Precarpathian National University

E-mail: borchuk_s@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7494-7369>

Liliia Burachok (Ivano-Frankivsk)

candidate of historical sciences, associate professor of the Department of World History

Vasyl Stefanyk Precarpathian National University

E-mail: liliia.burachok@pnu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6266-4927>

Yevhen Lyzen (Ivano-Frankivsk)

doctor of Philosophy in History and Archaeology

Center for East European Historical and Political Studies

E-mail: luge82@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3621-5922>

Pecarpatia at historical and local studies of Isidor Sharanevych

The article is dedicated to one of the famous historians and cultural and political figures of the 19th century – Isidor Ivanovich Sharanevich. The purpose of the research is to analyze the achievements of I. Sharanevich in the field of historical and local history studies on the basis of rich factual material, to highlight the views of the researcher, to reveal his significance in the scientific life of Ukraine at the time, and also to outline the role of I. Sharanevich's studies in modern historical science. The methodological basis is the principles of objectivity, historicism, scientificity and personification of events. In the process of writing the article, methods of analysis, synthesis, generalization, as well as retrospective, chronological, prosopographic and comparative-historical methods were used.

Local history in Pecarpatia has its own ancient traditions. Having originated in the middle of the 19th century, it successfully developed at the end of the 20th century - the beginning of the 21st century. Various local history societies existed here: Ukrainian, Polish and German, which published a large number of articles on the pages of contemporary magazines. Ivan Franko drew attention to this for the first time in 1892 and summarized the achievements of regional studies in literature. «This is the first degree, the first sign of rational education - to know the past and present of one's people and to feel oneself as a living and conscious member of a living, conscious and united organism,» wrote the great Kamenyar in his work «Galician Local History».

The experience of local history societies of the past, which were active in Galicia, is of great importance for the work of Carpathian local historians. Their work should be thoroughly studied based on archival and periodical materials of the 19th and first half of the 20th centuries. Thus, an important scientific problem is the study in an organic combination of the scientific and social and cultural activities of the outstanding Ukrainian historian, archaeologist, public figure I. Sharanevich. With his tireless, persistent work, he contributed a lot to the national historical science, in particular archeology, museology, geneology and historical geography. The entire stage of the political and national-cultural movement in Galicia in the second half of the 19th century is to some extent connected with his social activities.

The historical heritage of Professor I. Sharanevich became the achievement of Ukrainian historiography. He was the author of 125 scientific works, of which 45 were written in Polish and German. His scientific method serves as a worthy example for current generations of historians, all scientific works were written by him on the basis of primary sources. Being a native of Pecarpatia, he did a lot to study the ancient history of his native land. The study of the scientist's activities in Soviet historiography was undeservedly forgotten, actually prohibited. And it's a pity, because his significant contribution to the development of source studies, archeology, monument studies and museum studies not only in Galicia, but also in the whole of Ukraine is undeniable.

Key words: I. Sharanevich, local historian, Pecarpatia, researcher, Galicia.

Серед перших дослідників Прикарпатського краю другої половини XIX ст. добре відоме ім'я фахового галицького історика І. Шараневича (1829–1901), уродженця Рогатинщини (Івано-Франківська обл.), який став професором австрійської історії, деканом історичного факультету Львівського університету. Академік І. Крип'якевич вважав його одним із найкращих знавців джерел з історії Галичини княжого періоду¹.

Разом з тим, І. Шараневич постійно виявляв інтерес і самотужки вивчав, а потім популяризував українську історію, причому одночасно досліджував події, які відбувалися у рідному краї. У галузі історичного краєзнавства саме І. Шараневич став найбільш помітним вченим Галичини.

Продовжуючи традицію Д. Зубрицького, який у 1837 р. вперше опублікував історичне дослідження про Галичину, І. Шараневич також вперше, але вже у другій половині XIX ст., взявся за наукове вивчення археологічних та етнографічних пам'яток краю, які до цього періоду вивчалися епізодично і в основному іноземними дослідниками².

Про українського вченого І. Шараневича як дослідника історії Галичини почали писати ще за його життя у періодичних виданнях і навіть у шкільних підручниках³. Найбільш аргументовано і об'єктивно писав про нього видатний історик України М. Грушевський, який зазначав, що І. Шараневич «полишив глибокий слід в історіографії Галичини»⁴. На початку XX ст. М. Грушевський у статті-некролозі дав належну оцінку наукової та громадської діяльності І. Шараневича, його політичних поглядів, які в цілому не заважали науковим дослідженням. Автор вказував, що, незважаючи на приналежність до так званої староруської (москвофільської) партії,

справжнім членом якої І. Шараневич ніколи так і не був, учений не дозволяв захопити себе «партійною загорілістю», а «бувши одним із консерваторів пам'яток старовини в Східній Галичині, Шараневич залишив вдячну пам'ять по собі численними розвідками й розкопками в околицях давнього Галича. Особливо цінна його книга «Три історичні описи Галича (1883)» і «Заснування першого руського археологічного музею при Старопігії (1889)»⁵.

І. Франко як сучасник І. Шараневича також сприяв популяризації доброго імені вченого і на доказ цьому опублікував його кілька листів до М. Кобринського, які підтверджували думку, що І. Шараневич постійно намагався писати народною мовою⁶.

У 1902 р. відомий етнограф В. Гнатюк у некролозі відмічав наукові заслуги І. Шараневича⁷ та уточнив, що його курс «Історії Галицько-Володимирської Русі» (1863) був довго самотнім підручником історії нашого краю, але щодо політичних поглядів, то «тримався покійник москвофільської партії і хоча сам не виступав ворожо проти нашого національного руху, то багато йому шкодив посередньо, заслоняючи своєю особою багато «сделок» москвофілів, які в потребі висували його не раз на перший план»⁸.

Працюючи викладачем гімназії, І. Шараневич зацікавився вивченням історії Галицького краю. Він вміло поєднував педагогічну діяльність із науково-дослідницькою, особливо під час роботи в Львівському університеті. І. Шараневич є автором 125 наукових праць, з яких 45 написані польською і німецькою мовами⁹.

За заслуги в дослідженні української історії І. Шараневич був обраний почесним доктором Київського університету і дійсним членом Краківської академії наук¹⁰, а також дійсним членом

¹ Крип'якевич І. Джерела з історії Галичини періоду феодалізму до 1772 р. Огляд публікацій. К., 1962. С. 8.

² Полянський П. Д-ръ Исидоръ Шараневичъ // Новый галичанинъ. 1889. №19. С. 211.

³ Барвінський О. Исидор Шараневич. Руська читанка для вищих гімназій. Львів, 1871. Ч. 3. С. 325.

⁴ Грушевський М. Изидор Шараневич. Некрольог // Записки НТШ. 1902. Кн. 1. Т. XLV. С. 16.

⁵ Там само. С. 17.

⁶ Франко І. Шість листів пок. Изидора Шараневича з рр.1862-1864 рр. // Записки НТШ. 1902. Кн. 3. Т. XLVII. С. 3–12.

⁷ Ваврик В. Несколько добавлений къ біографіи Исидора Ивановича Шараневича. Львів, 1929. С. 36.

⁸ Борчук С. Проблеми історії Галицько-Волинської держави та княжого Галича в працях Исидора Шараневича // Галичина. Науковий і культурно-просвітній краєзнавчий часопис. 1999. Ч. 3. С. 72.

⁹ Там само. С. 73.

¹⁰ Кравець М С. Шараневич // Архіви України. 1969. № 4. С. 74.

Наукового Товариства імені Шевченка у м. Львові (1874–1890).

З 1875 р. І. Шараневич став членом братства Львівського Ставропігійського інституту, який пізніше він очолив. 15 січня 1886 р. у Народному домі у м. Львові відбулося святкування ювілею 300-річчя заснування Ставропігії, членами якої було 62 особи. На урочистому зібранні з промовою виступив сеньйор інституту І. Шараневич, що було своєрідним звітом діяльності Львівської Ставропігії у пробудженні самосвідомості та національному відродженні українців у Галицькому краї. Під час ювілею була організована археологічно-бібліографічна виставка¹¹, яка поклала початок до створення І. Шараневичем при Ставропігійському інституті музею галицько-української старовини¹².

Як історик, І. Шараневич не обмежувався при вивченні вітчизняної історії письмовими джерелами, але приділяв особливу увагу археологічним дослідженням і на їх базі написав кілька історико-краєзнавчих досліджень, зокрема, з історії Стародавнього Галича. Необхідно відзначити, що у 60-х роках XIX ст. на археологію дивилися скептично, як на «гробокопання», і вважали це чудацтвом вчених.

І. Шараневич був добрим знавцем іноземних мов і, озброївшись знаннями цілого ряду так званих історичних допоміжних дисциплін як археологія, палеографія, історична географія тощо, він ґрунтовно взявся за вивчення історії. Дослідник вперше опрацював цілу низку рукописних пам'яток і в 1883 р. опублікував ці галицько-українські грамоти. Ще раніше він вивчав українську історичну географію, а у 1869 р. опублікував працю «Старинные пути русско-угорские через Карпаты и русско-польские через Сян и Вислу».

Науково-популярні історичні статті І. Шараневича, зокрема з історії Прикарпаття, неодноразово друкувався як у періодичній пресі, так і в різних шкільних хрестоматіях та підручниках¹³.

Працюючи багато років над історією Галичини з найдавніших часів, І. Шараневич вирішив починати свої перші монографічні публікації з опису давніх українських міст Галича і Львова, що з'явилися відповідно у 1860 і 1861 рр. в альбомі «Зорі Галицької»¹⁴. На появу у світ монографій схвально відгукнувся відомий польський вчений Август Бельовський, який зазначив, що історичний нарис про Східну Галичину написаний автором з такою старанністю і точністю, яких досі він не зустрічав у жодній історичній праці¹⁵. Рецензент відзначав, що І. Шараневич сумлінно опрацював джерела, зокрема, маловідомі ще тоді «Акти Гродські і Земські» у Львівському архіві Бернардинців.

У своїй першій монографії «Стародавній Галич», яка мала явно виражений краєзнавчий характер, І. Шараневич повідомляє, що Галич, без сумніву, був одним із літописних «Червенських градів», хоча літописець Нестор спочатку його не називає у списку міст¹⁶. Князь Володимирко переніс у 1141 р. столицю з Перемишля до Галича і став галицьким князем. Автор зазначає, що не має наміру розглядати всі історичні події Галицької землі, а тільки історію її столиці¹⁷.

У своїй наступній історико-краєзнавчій праці про заснування давньоукраїнського міста Львова І. Шараневич вже у вступній частині подав список міст Прикарпаття – Галич (1113), Тисменицю (1144), Тлумач (1213), Коломию (1240), а також сіл Тустань і Бовшів, які вже існували у XII–XIII ст. у Галицько-Волинському князівстві. Дати їх заснування він подає з обов'язковим посиланням на джерела, на монографію Д. Зубрицького «История Галицкого княжества»¹⁸.

Аналізуючи перші і всі наступні історико-краєзнавчі праці І. Шараневича, ми приходимо до висновку, що він постійно дотримувався цивілізаторського наукового методу і писав їх на основі письмових, лінгвістичних та археологічних джерел. У нього на першому місці було

¹¹ Шараневич І. Памятники галицко-русской старины в изображениях. Львов. 1886. 11 с.

¹² Кревецкий І. Изидор Шараневич. В століття уродин визначного історика й діяча Галицької землі // Нова зоря. 1929. № 19. С. 5.

¹³ Партицький О. Руска читанка для низших клас середних шкіл. Львов. 1871. Ч. II. С. 67-74.

¹⁴ Шараневич І. Стародавній Галич. Зоря Галицкая яко альбом на год 1860. Львов, 1860. С. 299.

¹⁵ Полянський П. Д-р' Ісидор Шараневич // Новый галичанинъ. 1889. № 19. С. 218.

¹⁶ Шараневич І. Стародавній Галич. Зоря Галицкая яко альбом на год 1860. Львов, 1860. С. 300.

¹⁷ Там само. С. 303.

¹⁸ Там само. С. 321–323.

розвинуте почуття історичної правди, яке інколи було сильніше від особистої амбіції вченого. Тому І. Шараневич завжди визнавав свої помилки, якщо з'являлися нові об'єктивні джерела. Яскравим прикладом може служити його погляд на місцезнаходження столиці Галицького князівства. Як уже вище згадувалося, спочатку він спирався майже виключно на літописні письмові дані і локалізував княжий Галич на місці теперішнього м. Галич¹⁹. Пізніше, після проведення археологічних розкопок, він переніс «княжий град» на залуківські поля. І. Шараневич вважав, що давній Галич розташовувався при усті рік Лімниці і Дністра, займав площу 5–6 км у довжину і 4–5 км у ширину. Його слідами є залишки церков Святого Пантелеймона (тоді Святого Станіслава) і Святого Спаса (урочище Карпиця). Саме біля останньої і був княжий двір. Посеред міста (урочище Над Бідуном на березі Лімниці в західній частині лісу Діброва) могла розміщуватись соборна церква Успіння Богородиці²⁰. Вздовж р. Лукви «тягнулися базари староруського княжого міста аж до самого Дністра, де була купецька пристань... і торговиська... монастир Святого Івана (літописний) лежав над Луквою на місці теперішньої церкви Крилоської...»²¹. За підсумками цих досліджень, І. Шараневич почав полемізувати з істориком А. Петрушевичем, який обстоював першу версію²².

У 1890 р. О. Чоловський розпочав свої недовгі археологічні розкопки за участі І. Шараневича для перевірки всіх існуючих на той час теоретичних гіпотез щодо локалізації давнього Галича. Спочатку біля церкви Різдва Христового в Галичі, а потім біля церкви Успіння в Крилосі. На жаль, вони нічого не змінили в

аргументації попередніх теорій, які й надалі залишалися гіпотезами. Все ж треба відзначити, що найбільш правдоподібною – як тоді, так і тепер – була гіпотеза О. Чоловського²³. Наприкінці XIX ст., коли наукові історичні дослідження та археологічні розкопки значно розширилися і відомий археолог О. Чоловський локалізував княжу столицю на території села Крилос, І. Шараневич у кінці свого життя став його прихильником. Як відомо, ця локалізація повністю підтвердилася у XX ст. і XXI ст. і є нині панівною у науці²⁴.

Таким чином, вищенаведені історичні праці з історії перших літописних галицьких міст стали, так би мовити, вступом до великої праці, в якій І. Шараневич здійснив свій задум – подати розгорнуту картину заснування та діяльності Галицько-Волинської держави, що вийшла у світ у 1863 р. у м. Львові під назвою «Історія Галицько-Володимирівської Русі від найдавніших часів до року 1453»²⁵.

Сучасники загалом схвально оцінили нову працю І. Шараневича. Взагалі цілком справедливо вони наголошували на його діяльність як історика-дослідника, який першим перед після 70 років видань німецькою мовою історії Галичини взявся за вивчення українських джерел²⁶. Сам І. Шараневич у передмові до своєї монографії зазначає, що події з історії Галицько-Волинського князівства базуються на літописах, а також він повідомляє про «Історія стародавнього Галицького князівства» Д. Зубрицького. Дуже цікава його подача історичних подій за 1290 і до 1453 рр.²⁷, бо розумів, що «настоящая история стане ся ділом народним і принесе для краю правдивий пожиток»²⁸.

¹⁹ Борчук С. Громадсько-культурна та наукова діяльність Ісидора Івановича Шараневича (1829–1901). Івано-Франківськ: Вид-во Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2009. С. 59.

²⁰ Томенчук Б. Археологія давнього Галича. Галич. Збірник наукових праць / За ред. М. Волощук. Івано-Франківськ: «Лілея-НВ», 2022. С. 6.

²¹ Шараневич І. Стародавній Галич. Зоря Галицкая яко альбум на год 1860. Львов, 1860. С. 320.

²² Ваврик В. Історик Галицької Русі Ісидор Іванович Шараневич // Земля і воля. 1929. 17 лютого. С. 3.

²³ Томенчук Б. Археологія давнього Галича. Галич. Збірник наукових праць / За ред. М. Волощук. Івано-Франківськ: «Лілея-НВ», 2022. С. 8.

²⁴ Борчук С., Гаврилів Б., Грабовецький В. Історико-краєзнавчі дослідження Ісидора Шараневича / за наук. ред. В. Грабовецького. Коломия: Вік, 1997. С. 11.

²⁵ Шараневич І. Історія Галицько-Володимирської Русі от найдавніших времен до року 1453. Львів, 1863. С. 1.

²⁶ Полянський П. Д-ръ Ісидоръ Шараневичъ // Новый галичанинъ. 1889. № 19. С. 219.

²⁷ Шараневич І. Історія Галицько-Володимирської Русі от найдавніших времен до року 1453. Львів, 1863. С. 1.

²⁸ Там само. С. 5.

Після вступу І. Шараневич зробив короткий екскурс у минуле Київської держави, тобто висвітлив події з V ст. до н.е. Щодо факторів, які вплинули на виникнення Київської Русі, то І. Шараневич був прихильником норманської теорії, тобто трактує її створення результатом політичної діяльності варягів у Київській Русі. Разом із тим, зібрані автором документальні джерела дали можливість позитивно показати боротьбу наших предків з татаро-монголами, а також успішні 150-літні міжнародні зв'язки Галицько-Волинської держави.

У своїй наступній праці «Нариси внутрішніх відносин Східної Галичини в другій половині п'ятнадцятого століття» (Львів, 1869), що була видана спочатку польською, а потім українською мовами, І. Шараневич висвітлює об'єктивні і суб'єктивні причини, які привели до ополячення великих українських родів. Тут він позитивно відгукується про Богдана Рогатинського, що не підкорився польській шляхті і не зрадив своєї віри і давніх українських традицій²⁹.

У 60–80 рр. XIX ст. І. Шараневич присвятив міжнародним шляхам сполучення Галицького князівства, що є вкладом у розвиток історичної географії. У своїй розвідці «Указатель до карти земель пред і за Карпатами» він зазначає, що ціла низка місцевостей у Карпатах були з давніх часів заселені людьми і «туда велася старинна комунікація народів». Сухопутні шляхи сполучення через Карпати, як правило, проходили поблизу річок, або пролягали через певні місцевості, відомості про які збереглися в історії. Автор називає 16 шляхів сполучення через Карпати і Галичину, що відомі ще з часів Київської Русі.

Щодо етнографічних районів Прикарпаття, то І. Шараневич звертається до їх характеристики пізніше та в іншій праці³⁰, де зазначає, що з північного боку Карпат, тобто у східній частині Галичини, переважно проживають русини,

а в гірській частині Карпат – «горняки». Бойків і гуцулів у Карпатах називають ще верховинцями, а русинів, що проживають у низинних районах Прикарпаття – подолянами³¹.

У другій частині «Нарису географії Австро-Угорської монархії» у розділі «Край карпатський» І. Шараневич подав детальний історико-краєзнавчий опис «Королівства Галичини і Володимирії», вказав на історію походження назви королівства і назвав найбільші населені пункти з короткою історією їх заснування.

До І. Шараневича дослідження з археології здебільшого мали краєзнавчий характер. З 1870-х рр. XX ст. він все більше почав проявляти професійний інтерес до практичної археології³².

Одночасно з археологічними дослідженнями І. Шараневич проводив значну наукову історико-краєзнавчу підготовку з вивчення всього комплексу джерел. Характерною в цьому плані була доповідь на з'їзді Педагогічного товариства у 1870 р. в Коломиї³³, яка спочатку була опублікована польською мовою. Взагалі за 25 років за результатами археологічних досліджень опублікував, за нашими підрахунками, близько 20 статей, включаючи кілька окремих видань каталогів археологічно-бібліографічних виставок, де переважали експонати з Стародавнього Галича і пам'ятки матеріальної культури з Прикарпаття³⁴.

Таким чином, І. Шараневич поряд із Д. Зубрицьким та А. Петрушевичем заслужено належить до тріади найвидатніших галицьких істориків XIX ст., наукова діяльність яких певною мірою підготувала сприятливе підґрунтя для розгортання у м. Львові на зламі XIX–XX ст. широкомасштабних досліджень минулого як Прикарпаття, так і України загалом. Основні зусилля І. Шараневич зосередив на вивченні середньовічної історії Галичини та Волині, таке територіальне окреслення його наукових зацікавлень обумовлюється як намаганням дослідника

²⁹ Борчук С., Гаврилів Б., Грабовецький В. Історико-краєзнавчі дослідження Ісидора Шараневича / за наук. ред. В. Грабовецького. Коломия: Вік, 1997. С. 15.

³⁰ Шараневич І. Географічно-історичні статті. Львів, 1874. С. 18.

³¹ Там само. С. 21.

³² Борчук С. Громадсько-культурна та наукова діяльність Ісидора Івановича Шараневича (1829–1901). Івано-Франківськ: Вид-во Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2009. С. 95.

³³ Szaraniewicz I. Krotki opis geograficzny austriacko-węgierskiej monarchi do użytku klas niższych szkół średnich. Львів, 1879. 171 s.

³⁴ Борчук С., Гаврилів Б., Грабовецький В. Історико-краєзнавчі дослідження Ісидора Шараневича / за наук. ред. В. Грабовецького. Коломия: Вік, 1997. С. 16.

поглиблено вивчити різні етапи розвитку цих областей, що входили до складу Галицько-Волинського князівства, так і наявною у його розпорядженні джерельною базою. Проте науковець здебільшого подає перебіг історичних подій на широкому загальнодержавному тлі, що дозволяє більш рельєфніше показати розвиток цього регіону в історії України.

Намагаючись розширити джерельну базу для дослідження історії Галичини та Волині, І. Шараневич значну увагу приділяв допоміжним історичним дисциплінам. Вивчивши науку про блем історичної географії, топоніміки, хронології, літописознавства дослідник не тільки збіль-

шив чисельність використовуваних ним фактів, але і провів велику роботу по перевірці наявних у науковому обігу джерельних матеріалів. Особливо вагомими здобутки були у І. Шараневича на ниві музеєзнавства. Відкриття у 1889 р. музею Львівського Ставропігійського братства слід вважати переломним моментом для українців Галичини у переході від колекціонування старовинних предметів окремими особами до створення на науковій основі регіональних музейних збірок. Завдяки активній діяльності дослідника було не тільки зібрано, але і врятовано від можливого знищення багато цінних експонатів.

References

1. Borchuk S. (2009) *Hromadsko–kulturna ta naukova diialnist Isydora Ivanovycha Sharanevycha (1829–1901)*. Ivano-Frankivsk: Vyd-vo Prykarpatskoho natsionalnoho universytetu imeni Vasylia Stefanyka, 212. [in Ukrainian].
2. Borchuk S. (1999) *Problemy istorii Halytsko-Volynskoi derzhavy ta kniazhoho Halycha v pratsiakh Isydora Sharanevycha. Halychyna*. Naukovyi i kulturno-prosvitni kraieznavchyi chasopys, Ch. 3, 72–75. [in Ukrainian].
3. Borchuk S., Havryliv B., Hrabovetskyi V. (1997) *Istoryko-kraieznavchi doslidzhennia Isydora Sharanevycha / za nauk. red. V. Hrabovetskoho*. Kolomyia: Vik, 39. [in Ukrainian].
4. Vavryk V. (1929) *Neskolko dobavlenii k bihografii Ysydora Yvanovycha Sharanevycha*. Lviv, 120. [in Ukrainian].
5. Hrushevskyi M. (1902) *Izydor Sharanevych. Nekroloh*. Zapysky NTSh. Kn. 1. T. XLV, 16. [in Ukrainian].
6. Kravets M. (1969) *S. Sharanevych. Arkhivy Ukrainy*. № 4, 74. [in Ukrainian].
7. Krevetskyi I. (1929) *Izydor Sharanevych. V stolittia urodyn vyznachnoho istoryka y diiacha Halytskoi zemli*. Nova zoria. № 19, 5. [in Ukrainian].
8. Krypiakevych I. (1962) *Dzherela z istorii Halychyny periodu feodalizmu do 1772 r. Ohliad publikatsii*. K., 440. [in Ukrainian].
9. Tomenchuk B. (2022) *Arkheolohiia davnoho Halycha. Halych. Zbirnyk naukovykh prats / Za red. M. Voloshchuk*. Ivano-Frankivsk: «Lileia-NV», 368. [in Ukrainian].